

Richard Gregor

Prigodna ikonografija (ikonologija) 'oltara' Stana Filka

U razdoblju od 1964. do 1965. Stano Filko je izradio 30 umjetničkih instalacija nazvanih *Oltari sadašnjosti*, koje u formalnom smislu možemo odrediti kao spoj umjetnosti Enformela i nadahnuća tendencijama Pop Arta. One su jedan od prvih primjera slovačkih poslijeratnih kolaža/asembलाža kod kojih su u umjetničko djelo inkorporirane reference na popularnu kulturu (fotografije iz zapadnih magazina i slično). U brojnim se Filkovim djelima prepoznaju odjeci kršćanskog likovnog jezika. Sebe je smatrao prorokom nove religije: (avangardne) umjetnosti s ciljem otkupljenja svijeta, a taj je mesijanizam bio u čvrstoj sprezi s činjenicom da je Filko za života triput proživio stanje kliničke smrti. Njegovi 'oltari' kombiniraju različite heretičke strategije, koje se mogu promatrati kao ikonoklazam spram umjetnosti, ali i vjerskim motivima. U ovom je radu izdvojeno nekoliko Filkovih umjetničkih djela u kojima su vidljive naznake ikonoklazma te ih se analizira u okviru povijesti neo-avangarde i ikonografije.

Prijevod s engleskoga: Nikolina Belošević